

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

นาฏศิลป์ไทยชุดรำแม่บทเล็ก เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ที่เป็นกรรำแบบมาตรฐาน ใช้นาฏยศัพท์และภาษาท่าทาง
นาฏศิลป์ที่ถูกต้องเป็นแบบแผนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้
ผู้ที่เรียนและฝึกท่ารำควรที่จะเรียนรำแม่บทก่อน จะทำให้
ผู้ฝึกหัดแม่นยำในการรำมากยิ่งขึ้น

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

ประวัติและความเป็นมา

รำแม่บทเล็ก เป็นการแสดงนาฏศิลป์ชุดหนึ่งในต้นเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก นนทกเป็นยักษ์ตนหนึ่ง มีหน้าที่ตักน้ำล้างเท้าให้แก่เทวดา นางฟ้าเวลาจะขึ้นเฝ้า พระอิศวรบนเชิงเขาไกรลาส เทวดานางฟ้ามีความสุขที่ได้ แกล้งถอนผมนนทกด้วยความสนุกสนานจนศีรษะล้าน นนทกได้รับความเจ็บปวด และอับอายมาก จึงได้นำเรื่องนี้ทูลพระอิศวร และขอพรพระอิศวร พระอิศวร ประสาทพรให้นิ้วชี้ของนนทกเป็นนิ้วเพชรคือมีอำนาจชี้คนตายได้ นนทกดีใจจึงใช้นิ้วเพชรมาชี้แก้แค้นเทวดานางฟ้าที่แกล้งตน เหล่าเทวดานางฟ้าได้รับความเจ็บปวด ทรมาน บางองค์ก็ตาย

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

พระอินทร์ทราบเรื่องจึงกราบทูลขอให้พระนารายณ์ช่วยปราบหนทุกเพื่อไม่ให้ใช้นิวเพชรไปรังแกเหล่าเทวดานางฟ้า พระนารายณ์จึงแปลงเป็นหญิงงามร้ายรำล่อให้หนทุกหลงใหลโดยการให้หนทุกรำตาม ถ้านทุกรำตามได้ถูกต้องก็จะยอมเป็นภรรยาของหนทุก หนทุกยอมทำตามเมื่อถึงเนื้อร้องที่ว่า “ฝ่ายว่าหนทุกก็รำตามด้วยความพิศมัยใหลหลง ถึงทำรำนาคาปวนม้วนหางลง ก็ซึ้งที่เพลาล้นทันใด” หนทุกซึ้งซาของตัวเอง ด้วยอำนาจของนิวเพชรจึงทำให้นทุกล้มลง พระนารายณ์จึงแปลงกายกลับเป็นร่างเดิม หนทุกได้กล่าววาจาเยาะเย้ย ก้าวร้าวว่าพระนารายณ์ไม่กล้าต่อสู้ซึ่งหน้า

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

ใช้กลอุบายเอาเปรียบตนที่มาแปลงตัวเป็นหญิงงามรำล่อให้ตนหลงใหล ทำให้พระนารายณ์กริ้วมากจึงกล่าววาจาอันศักดิ์สิทธิ์สาปให้นนททุกไปเกิดในโลกมนุษย์ให้นนททุกมี 10 เศียร 20 กร และพระองค์จะอวตารลงไปเกิดเป็นมนุษย์จะมีแต่ 2 กร ก็จะสู้รบกับนนททุกได้

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

ทำรำแม่บทเล็ก เป็นทำรำมาตรฐาน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นแม่ท่ามี 6 คำกลอน เป็นเพลงที่นิยมใช้ฝึกหัดเบื้องต้นในการรำ มีกระบวนลีลาการรำรำที่อ่อนช้อย นุ่มนวล และงดงามตามลักษณะของการรำไทยที่วางไว้เป็นแบบมาตรฐาน

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

วิธีแสดง

- จำพระนางคู่ หรือจำหมู่ตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป
- จำนางล้วน เดี่ยวหรือหมู่ก็ได้

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

การแต่งกาย

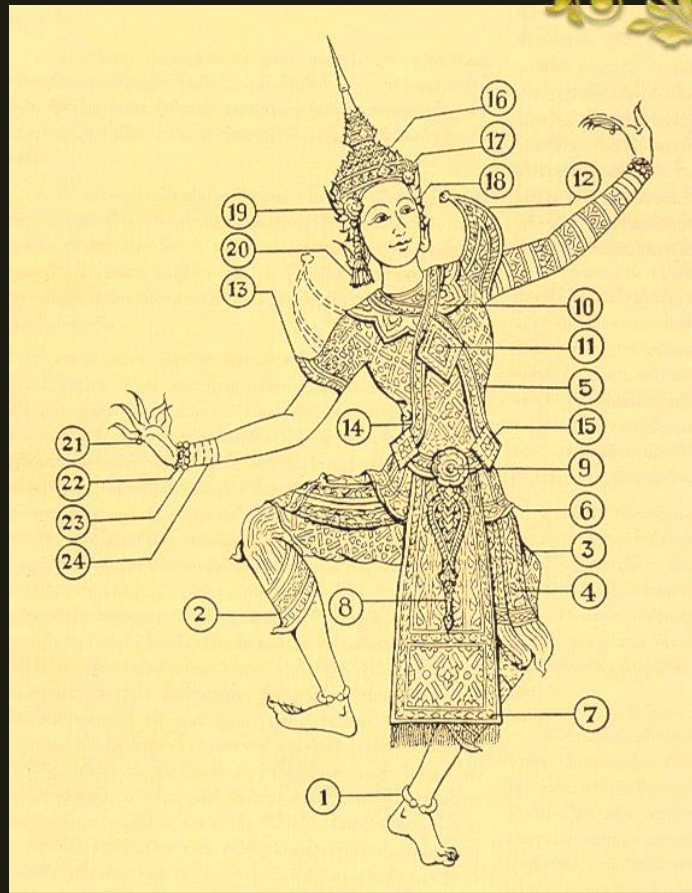
➤ แต่งกายขึ้นเครื่องพระ- นาง

ภาพการแต่งกายขึ้นเครื่องพระ- นาง
ที่มา : การแสดงรำแม่บทเล็ก
เอกสารประกอบการเรียนการสอน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสวนอนันต์
นางสุนทรี ตามพวรรณฤทธิ.
(2550:74).

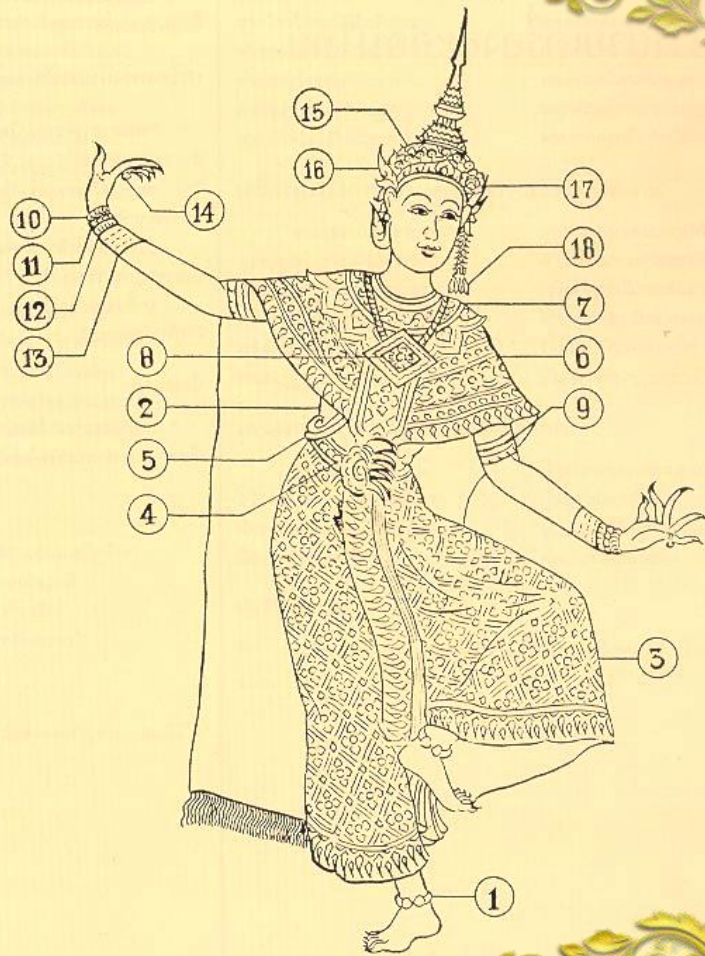
การแต่งกายยี่นเครื่องตัวพระ

ภาพการแต่งกายยี่นเครื่องตัวพระ
ที่มา : ราณี ชัยสงคราม. (2544).
นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น. หน้า 140

การแต่งกายขึ้นเครื่องตัวนาง

ภาพการแต่งกายขึ้นเครื่องตัวนาง
ที่มา : ราณี ชัยสงคราม. (2544).
นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น. หน้า 143

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงชุดนี้ ใช้ได้ทั้งวงปี่พาทย์ เครื่องห้า เครื่องคู่ และเครื่องใหญ่ เริ่มด้วยบรรเลงเพลงร่ำ ร้องทำนองเพลงชมตลาด เมื่อจบทำรำปี่พาทย์จะทำเพลงร่ำหรือจะบรรเลงเพลงต้นเพลงวรเชษฐ์ก่อนแล้ว ต่อด้วยเพลงเร็วและเพลงลา ก็ได้

นาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ

การแสดงวงปี่พาทย์เครื่องห้า
ที่มา : โน้ตเพลงไทย เล่ม 3 หน้า 13

ภาพที่ 25 วงปี่พาทย์เครื่องห้า
ที่มา : กรมศิลปากร.(2539).โน้ตเพลงไทย
เล่ม 3.หน้า 13